

II. Philipposz?

Ez a kevésbé bizalmat keltő fej antropometriai* rekonstrukciója annak a koponyának, amelyet a híres *verginiai* (az ókori aigai) sírban talált Manólisz Andronikosz professzor egy olyan díszes „szarkofág”-ban (valójában a makedón királyi hatalom jelképével, a tizenhat sugarú csillaggal díszített aranyládában), amelybe csak királyt, mégpedig nagy királyt temethettek. Maga Andronikosz azon a véleményen volt — és van —, hogy a szarkofág **II. Philipposznak** (élt i. e. 382—336 között, király 359-től), Nagy Sándor apjának a maradványait rejt.

Erről a leletről részletesen beszámoltunk 1978. évi 7. számunkban *Megtalálták II. Philipposz sírját?* című cikkünkben. Írásunk címében a kérdőjel jelezte, hogy az uralkodó személyét illetően még nincs bizonyosság. Attól kezdve a kételemek csak tovább erősödtek, s ezeknek adtunk hangot *Mégsem Philipposz sírja?* című közleményünkben la-

punk 1981. évi 34. számában.

Most a francia *Science et Vie* arról tudósít, hogy három angol kutató a sírban talált *koponya* több törmelékét összeállítva el-

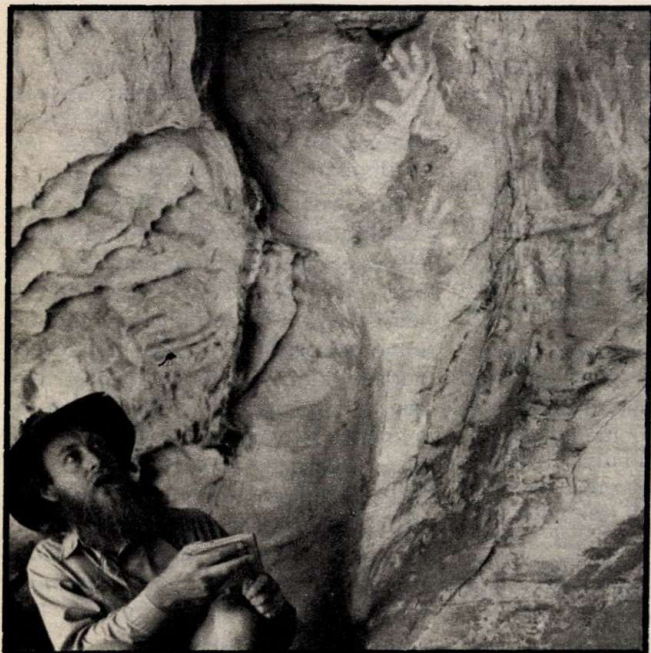
készítette a néki megfelelő arcnak egyik valószínű változatát. Az angol kutatók bizonyára abból indultak ki, hogy az arckoponyán található mély sebet az a *nyíl* ejtette, amely

a — korabeli krónikások szerint — II. Philipposz jobb szemét i. e. 354-ben *Méthoni* ostrománál érte. Ez magyarázza, hogy a rekonstruált arcon miért hiányzik a jobb szem.

A Kezek barlangjában

Az *Ausztráliai Műemlék Bizottság* eddig 1730 régi sziklafestményt vett nyilvántartásba e világrészen. Ezeket a festményeket a törzsi lakosság készítette, többnyire az európaiak betelepődése előtt. A legrégebbiek — Dél-Ausztráliában és az Északi Területen — 18—20 ezer évesek lehetnek, a legújabbak Nyugat-Ausztráliában találhatók, ahol elevenen tovább élt e festészet. De mivel ma

Ben Gunn Victoria államban, a Kezek barlangjában. A hagyományos törzsi élet ott 1840 táján ért véget

már nem szokás újrifesteni őket — valamikor ez szertartásos törzsi tevékenység volt —, mindinkább pusztulnak, részben az időjárás hatásai, részben az ásványi sók kereső állatok nyaldosása, a rovarok piszkítása és részben a sziklákat összevevő fogdosó, tapogató turisták miatt. Ezért sürgető feladat, hogy — ameddig még lehet — tartóítsák ezeket az értékes emlékeket, s felkutatásuk a még ismeretlen festményeket.

Victoria államban a legutóbbi négy esztendőben egyetlen kutató, Ben Gunn megduplázta a fölfedezett emlékek helyek számát, így ma már *nyolcvankét* sziklafestményt ismernek ezen a hatalmas területen; java részük a *Grampian-vonulatok* erdős homokkőgerinceinek letöréseiben van. A törzsi lakosság a másfél évszázaddal ezelőtti európai betelepődést követő két évtizedben szétszóródott onnan. Festményeik egyszerű vonalas figurák, körök, állati nyomok és emberi tenyérnyomatok. Ezek korát a lelőhelyeken talált eszközök alapján becsülhetjük fel: az előkerült legrégebbi kőeszközök mintegy 2000 évesek, míg a legújabb lelet — két fakéregből való pajzs — már csak az európaiak letelepedése idején készülhetett, mert acélszekercével faragták őket. (*Australian Information Service*)

(Ausztrália sziklafestményeiről részletesen *A Dél kelesztje alatt* című cikksorozatunkban, 1983. évi 4., 5. és 6. számunkban írtunk — *A szerk.*)

700 000 éves szerszámok?!

A Léná folyó közelében, Jakutsktól 140 km-nyire régészek az emberöstől származó, a paleomágneses időmeghatározási eljárással **700 000 évesre** becsült szerszámokat találtak. A leletek jellegükben és formájukban meglepően hasonlítanak azokhoz az *Afrikában* régebben találtakhoz, amelyeknek a korát 2,5 millió évre becsülik. A régészek fölteszik, hogy a Léná mentét már mintegy egymillió évvel ezelőtt lakták. Ha ez bebizonyosodna, az antropológusoknak módosítaniuk kellene az emberős telephelyeire vonatkozó elképzeléseiket. Mindenesetre a Léná menti lelet végleges értékeléséig még jó néhány dolgot tisztázni kell. (*Nauka v SZSZR*)